

Do dzisiejszego numeru „Dziennika Bydgoskiego” dołączamy Kalendarz książkowy na r. 1939 dla stałych abonentów zamieszkałych w Bydgoszczy
Prenumeratorzy na prowincji otrzymają kalendarz jutro.

Cena egz. 20 groszy

14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika” dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu.
Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17; w Grudziądzu, ul. Toruńska 22; w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 22/23; w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2,95 zł. miesięcznie; 8,35 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,34 zł. miesięcznie; 10,00 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 6,95 zł., zagranicę 9,25 zł. miesięcznie.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr Zbiorowy 2650 (trzy przewody). — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 594.

Numer 7

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 10 stycznia 1939 r.

Rok XXXIII.

Berchtesgaden.

Rok temu Beck jechał do Berlina, rozmawiać z Hitlerem. Teraz pojechał dla odmiany do Berchtesgaden. Rok temu jeszcze nikt nie wiedział ani o Austrii, ani o Sudetach, ani o „Karpatoukrajnie”. Teraz są to już przeszłe rzeczy, ale, jak widzimy, rozmowy polsko-niemieckie trwają.

Co jest przyczyną powrotu na utarte od 26 stycznia 1934 roku, tj. od daty zawarcia oświadczenia o nienapadaniu — szlaki?

O sytuacji Polski wiemy, przypominając tutaj musimy nasze wywody z ubiegłego tygodnia pt.: „Którędy Polska ma iść”, że z trzech możliwości: z Rosją, z Niemcami i zachowanie równowagi między obydwojma sąsiadami — najzupełniej **wykluczony jest wspólny marsz z państwem ponurej anegdoty.** A ponieważ jakieś to wówczas udowodniali na podstawie głosów prasy francuskiej, asekuracja z państwami Zachodu nie wchodzi w rachubę, pozostaje nam w rezultacie utrzymać równowagę czyli dobre stosunki z Niemcami i z Rosją albo... dobre stosunki z samymi Niemcami, inaczej mówiąc w obydwojch wypadkach zawsze... z Niemcami.

Spróbujmy teraz zanalizować jak kształtuje się położenie Niemiec?

Pierwszą prawdą nie ulegającą wątpliwości i nie potrzebującą szerszego omówienia jest ta, że Niemcy, gdyby nawet miały 100 milionów ludności, a nie 80, **nie mogłyby sobie w żadnym wypadku pozwolić na całkowitą izolację,** czyli na bezwzględną wrogość wszystkich swych sąsiadów.

Druga prawda o niemieckiej polityce brzmi: **Niemcy nie mogą obecnie znaleźć w Europie innego sojusznika poza Włochami,** nie są zdolne nawet marzyć o złamaniu osi Berlin—Rzym w takiej sytuacji.

Jeśli Niemcy muszą iść z Włochami, muszą tym samym **dopasować swą politykę do potrzeb swego sojusznika.** Będzie to prawda trzecia, równie jak poprzednia oczywista, nawet jeśli się weźmie pod uwagę, że silniejszy nie zawsze potrzebuje się stosować do potrzeb lub pragnień słabszego przyjaciela. W tym bowiem wypadku **silniejszy nie ma wyboru!**

Gdzie Niemcy mogą uderzać, aby było to w zgodzie z interesem Włoch?

Jeśli Niemcy wybierają kierunek na wschód, Mussolini może tylko lękać gorzkie lzy zazdrości, patrząc na wielkie możliwości, do których Włochy nie mają żadnego geograficznego dostępu. W takim wypadku Włochy są pozostawione sam na sam z Francją i Anglią i nie mają w ogóle nic do powiedzenia w Europie. Dla nich **wschodni kierunek ataku Niemiec równa się praktycznie zupełnemu połamaniu „osi” na drzazgi.**

Jeśli Niemcy wybierają dalej kierunek na południe, oznacza to z ich strony tak samo odwrócenie się od zachodu i co gorsza rozpoczęcie nieuczciwej konkurencji na terenach, do których wiele pretensji mogłoby sobie rościć Włochy i do których mimo wyraźnej przewagi materialnej Rzeszy sobie roszczą. **Ten kierunek byłby więc również policzkiem dla interesów włoskiego spółnika.**

(Ciąg dalszy na stronie 2).

ZYCZENIA NOWOROCZNE

PREZYDENTOWI RZECZYPOSPOLITEJ

złożyli przedstawiciele rządu, wojska i korpusu dyplomatycznego.

Warszawa, 8. 1. (PAT) Pan Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki przyjmował w dniu 8 bm. na Zamku życzenia noworoczne.

O godz. 10 złożyli życzenia Panu Prezydentowi w salonie kolumnowym członkowie kancelarii cywilnej, gabinetu wojskowego i protokołu dyplomatycznego.

O godz. 10,10 Pan Prezydent przyjął w swoim gabinecie Marszałka Polski, **Edwarda Śmigłego-Rydza,** po czym kolejno przyjmował: prezesa rady ministrów **gen. Sławoja Składkowskiego,** marszałka senatu **plk. Mieczysława Miedzińskiego** i marszałka sejmu **prof. Makowskiego.** Następnie po przyjęciu życzeń od członków rządu, prezesa NIK **gen. dr. Krzemieńskiego,** pierwszego prezesa Sądu Najwyższego **dr. Sopińskiego** i pierwszego prezesa NTA **dr. Hejczyńskiego,** Pan Prezydent w otoczeniu wyżej wymienionych dostojników oraz świąty wysłuchał w kaplicy

zamkowej mszy świętej, którą odprawił kapelan przyboczny ks. prałat Humpola.

Po skończonym nabożeństwie złożył Panu Prezydentowi w Jego gabinecie życzenia noworoczne J. Em. ks. arcybiskup Gall, a potem zarząd miasta Warszawy.

Następnie Pan Prezydent przyjął życzenia od sejmu i senatu.

O godz. 11,25 u wejścia do sali rycerskiej, w której zgromadzeni byli generałowie i wyżsi oficerowie wszystkich broni, przemówił do Pana Prezydenta p. **marszałek Śmigły-Rydz.**

W krótkich żołnierskich słowach, wyrażając imieniem sił zbrojnych Panu Prezydentowi, jako najwyższemu ich zwierzchnikowi, życzenie, ażeby Rzeczpospolita w r. 1939 kroczyła silnym, pewnym i niezachwianym krokiem ku dalszemu rozwojowi wewnętrznemu, zdobywając coraz to większy szacunek w rodzinie narodów.

W odpowiedzi na przemówienie Pana Marszałka, Pan Prezydent serdecznie dziękował wojsku za jego uczucia.

Z kolei zgromadzeni w szeregu sal zamkowych składali Panu Prezydentowi noworoczne życzenia przedstawiciele władz, urzędów, sądownictwa, duchowieństwa katolickiego i innych wyznań, wyższych uczelni, literatury i sztuki oraz organizacji społecznych.

O godz. 12,30 Pan Prezydent Rzeczypospolitej wszedł do sali rycerskiej, gdzie był zgromadzony korpus dyplomatyczny.

Nuncjusz apostolski, jako dziekan korpusu dyplomatycznego, wygłosił przemówienie, w którym złożył Polsce i Prezydentowi Mościckiemu życzenia noworoczne w imieniu przedstawicieli państw.

Na przemówienie to odpowiedział Pan Prezydent Mościcki.

Samolot runął na wzgórze.

Zginęło 5 osób w tym jedna Polka.

Senlis (Dep. Oise), 9. 1. (PAT) Wczoraj wieczorem mieszkańcy wsi La Chapelle en Serval spostrzegli dwumotorowy samolot, lecący stosunkowo nisko, którego motor zdawał się funkcjonować normalnie. Był to samolot Tow. „Air Swiss” utrzymujący regularną komunikację między Zurychem a Paryżem.

Nagle samolot zachwiał się, po czym runął na wzgórze położone między La Chapelle i Survilliers. Na pokładzie samolotu znajdowali się **pilot, radiotechnik, Stewardessa oraz 14 pasażerów. Wszyscy cudzoziemcy.** Pilot radiotechnik oraz jeden nieznanego nazwiska pasażer zginęli na miejscu. Jedna z pasażerek, prawdopodobnie **obywatelka polska,** zmarła po tym wkrótce w szpitalu. Stewardessa, która przez całą noc walczyła ze śmiercią, zmarła wczoraj nad ranem.

Stan zdrowia pozostałych pasażerów, którzy wszyscy są ranni, **nie budzi poważniejszych obaw.** Zwłoki zabitych przewieziono do kaplicy w Senlis, po czym odtransportowane zostaną one do Paryża.

Wojsko francuskie czuwa w Tunisie.

Francja zgromadziła na granicy Tunisu silne oddziały wojskowe. Ochłodziło to w dużym stopniu zapalę zaborcze Włochów.

Polska choinka w Watykanie

Rzym, 9. 1. (PAT) Charge d'affaires przy Watykanie Janikowski wraz z małżonką wydałi wczoraj **święteczne przyjęcie z choinką,** na którym obecni byli kardynałowie **Marmaggi i Pelegrinetti,** korpus dyplomatyczny przy Watykanie z dziekanem ambasadorem Rzeszy **niemieckiej, generał jezuitów ojciec Ledóchowski,** przełożeni zakonów Bazylianów i Marianów, sfery watykańskie oraz licznie reprezentowana polska kolonia duchowna i świecka. Podczas przyjęcia chór kleryków odśpiewał **kolędy polskie.**

Włosi i polsko-niemieckie rozmowy.

Rzym, 9. 1. (PAT) Opinia włoska w dalszym ciągu poświęca wiele uwagi rozmowom polsko-niemieckim, odbytym w Berchtesgaden i Monachium, przypisując tym rozmowom bardzo duże znaczenie polityczne. Dzienniki przewidują, że **polsko-niemiecka deklaracja z r. 1934 zostanie przedłożona.** (Porównaj artykuł wstępny — red.).

Śmierć dla nieletniego.

Berlin, 9. 1. (PAT) Jeden z procesów, wymierzających niezwykle surowe kary „dla przykładu” na bandytów samochodowych, zakończył się w Szczecinie wyrokiem kary śmierci, wydanym na **nieletniego bandytę, który pod groźbą użycia broni palnej zmusił szofera taksówki do oddania mu samochodu.**

Biała śmierć szaleje.

Klagenfurt, 9. 1. (PAT) W sobotę na terenie łańcucha górskiego Kreuzeck sześciu narciarzy zostało porwanych przez lawinę. Tylko dwóch zdołano uratować.

Czesi zwalniają mężatki-urzędniczki.

Praga, 9. 1. (PAT) Na podstawie wydanego dekretu rządowego o restrykcjach budżetowych i personalnych w służbie publicznej, w najbliższym czasie zostanie zwolnionych z posad **40 tysięcy kobiet zamężnych oraz 22 tysiące urzędniczek, których wiek przekroczył 55 lat życia.**

Berchtesgaden.

(Ciąg dalszy)

Jeśli Niemcy kierują się na zachód, Włosi gotowi są zaraz po okrzykach na cześć Mussoliniego zdzierać sobie gardła na cześć Hitlera. W dwóch pierwszych wypadkach II Duce musiałby telegrafować do Berlina: „Nigdy Panu tego nie wybaczę”, w trzecim odpowiedziałby: „Kochany Adolffie dziękuję Ci za dotrzymanie słowa, że mi nigdy nie zapomnisz Austrii!!”

Teraz dochodzimy do znaczenia Polski w tej całej polityce i do wyjaśnienia faktu, że jak twierdzi dobrze zazwyczaj poinformowana „Züricher Zeitung” Włosi mieli być tymi, którzy doprowadzili do skutku panabeckową wycieczkę do Berchtesgaden.

Jest oczywiście, że

Niemcy nie mogą iść przeciw zachodowi bez uzyskania albo polskiej pomocy, albo przynajmniej gwarancji neutralnego zachowania się.

Polska może sparaliżować Sowietów wspólnie z Japonią i Polska może dostarczać węgiel Włochom i Niemcom żywności. Taki sojusznik rozporządzający dzielną, zdolną całkowicie do walki armią i to sojusznik mający 34 miliony ludności może rozstrzygnąć o zwycięstwie i napewno by rozstrzygnął!

Powstaje teraz pytanie, czy między Polską i Niemcami może dojść do takiej współpracy? Niemcy mają 80 milionów ludności, Polska tylko 34. Kto potrafi Polsce zaręczyć, że Niemcy po zwyciężeniu Francji nie zwrócą się przeciw swej słabszej sojusznicy i niekażą jej płacić dostępu do morza, czy tworzeniem „wielkiej Ukrainy” za okazaną pomoc?

Już jedno niemiłe doświadczenie mamy. Nasza postawa z karabinem u nogi, nasze porozumienie zawarte przed pięciu laty, pozwoliły Trzeciej Rzeszy kolejno i na wystąpienie z Ligi Narodów, i na dobrojenie, i na obsadzenie wojskiem Nadrenii, i na „Anschluss” i wreszcie na Sudety. **Korzyści niemieckie są niesłychanie wielkie.** Polska zarobiła natomiast dwa powiaty i zyskała „Karpato Ukrainę”, w której p. Wołoszyn z granda rzeźmieszków tworzy obecnie „sęczowe” oddziały do ataku na Polskę, na Lwów i że **wszystko to się dzieje przy berlińskim błogosławieństwie i za berlińskie pieniądze.**

A przecież po za Rusią Podkarpacką, jest jeszcze kwestia polskiej mniejszości w Niemczech i są ciągle prowokacje gdańskie. Taki gdański „Vorposten” pisze o Polsce i naszych sprawach w tym samym duchu co pisała przed pięciu laty nieistniejąca już „Kreutzzeitung” dawny organ Bismarcka!!

Jeśli chce się jednak rozumować w oderwaniu od wszystkich historycznych i moralnych przesłanek wypada zauważyć, że ta ilość nieporozumień polsko-niemieckich, to z drugiej strony te atuty, które Niemcy mogą zawsze położyć na stole. Mogą przecież i uporządkować losy naszej mniejszości i doprowadzić do spokoju rozigrane namiętności gdańskich satrapów i mogą się zgodzić na wspólną granicę z Węgrami i mogą przestać nas jętrzyć „rozwiązywaniem” sprawy ukraińskiej, pozostawiać nam samym to odwieczne polskie i nikogo innego zagadnienie.

Niemcy mogą... Jeśli Anglia po zamęczeniu Napoleona na wyspie św. Heleny potrafiła wysłać milion swych synów, aby swą śmiercią za Francję odkupili stare przewiny, mogą i Niemcy przestać być w stosunku do nas Niemcami, choć tak wielu taką przemianę między bajki włoży.

Nie wybiegajmy daleko w przyszłość, która jest ciemna, że choć oko wykol. Wystarczy nam, że zrozumiemy, dlaczego doszło do spotkania w Berchtesgaden, dlaczego mieli w nim interes Niemcy, dlaczego się o nie zabiegali Włosi i dlaczego pojechał tam Beck po tygodniowym pobycie na francuskiej Riwierze, co tak strasznie mało zainteresowało p. Bonnetta. Nikt tego faktu nie zmieni, że się do wojny z Niemcami pchać interesu nie mamy. Ale nikt również w chwili obecnej nie może od nas wymagać, abyśmy dalej za darmo

Ostatnia droga śp. Romana Dmowskiego.

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) Piękny i imponujący był pogrzeb śp. Romana Dmowskiego w stolicy. Mroźny i bardzo wietrzny był dzień sobotni, gdy już we wczesnych godzinach przybyli do katedry najbliżsi i władze stronnictwa, by przenieść trumnę z kaplicy pogrzebowej na nawy głównej archikatedry. W katedrze zapłonęły wszystkie światła. Na wysokim katafalku ustawiono trumnę, pokrytą biało-czerwonym sztandarem. Młodzi zaciągnęli wartę honorową, dokoła ustawiono setki proporców i sztandarów stronnictwa oraz złożono bardzo liczne wieńce. Msze św. poczęły się odprawiać za duszę zmarłego już od godz. 7 niemal przy wszystkich ołtarzach.

Zbliżała się godzina uroczystego nabożeństwa żałobnego. Do katedry wpuszczano jedynie delegacje ze sztandarami i tych, którzy mieli kartę wstępu. A jednak kościół nie mógł pomieścić wszystkich. Tymczasem na ulicach, prowadzących do katedry poczęły się zbierać tłumy uczestników pogrzebu. Do Warszawy dnia tego przybyło 14 pociągów z wszystkich stron kraju. I mieszkańcy stolicy wzięli tłumny udział w pogrzebie razem było ponad 50.000 żałobników. Straż porządkową pełnili młodzi stronnictwa. Przy katafalku często zmieniała się warta honorowa, gdyż delegacje z wszystkich dzielnic Polski chcieli czuwać przy trumnie zmarłego.

Po mszy św. ks. arcybiskupa Galla i biskupa Niemiry, rozpoczęło się uroczyste nabożeństwo żałobne, które odprawił w otoczeniu licznej duchowieństwa ks. biskup Szlagowski. Megafony, ustawione na ulicach Starego Miasta i placu Zamkowego pozwoliły wszystkim wziąć udział w

nabożeństwie. Mowę żałobną wygłosił ks. prałat Nowakowski, stawiając życie i czyny zmarłego.

Wśród śpiewu niezwykle licznej duchowieństwa świeckiego i zakonnego złożono trumnę na karawanie. Była to godz. 13.

I ruszył pochód pogrzebowy. Tłumy ludzi, wiele, bardzo wiele młodzieży, tysiące sztandarów. Szli Kurpie, Ślązacy — i ci z Zaolzia, Księżacy, chłopci łowiccy, Krakusy, górniczy z zapalonymi latarkami w swych galowych strojach. Widzieliśmy profesorów uniwersytetu w togach i biretach, barwne szeregi korporacji akademickich z całej Polski, stowarzyszenia studenckie i szkoły z Warszawy i z poza Warszawy.

Domy wzdłuż trasy pogrzebowej były dekorowane flagami, opuszczonymi do połowy masztu. Kondukt żałobny otwierały delegacje z wieńcami, następnie szły poczty sztandarowe, których było półtora tysiąca, następnie szło duchowieństwo. Za trumną szli najbliżsi zmarłego, władze stronnictwa, były prezydent prof. Wojciechowski, władze Stronnictwa Pracy i inni oraz tłumy publiczności.

Na cmentarz nikogo nie wpuszczono, jedynie delegacje ze sztandarami i wieńcami — duchowieństwo i władze stronnictwa. W pobliżu grobowca rodzinnego ustawiono katafalk, na którym złożono trumnę. Ponieważ był już mrok, zapalono pochodnie. I rozpoczęła się defilada przed trumną ze zwłokami śp. Romana Dmowskiego, która trwała półtorej godziny. Po defiladzie wspólnie odśpiewano „Boże coś Polskę”. Zgodnie z wolą zmarłego żadnych przemówień nie było. Wśród odgłosu werbli, trumnę spuszczone do grobu. (r)

Ofensywa powstanców trwa.

Trzeba się liczyć z załamaniem obrony czerwonych.

Salamanka, 9. 1. (PAT). Powstańcy komunikat kwatery głównej donosi: wojska powstańcze zajęły w sobotę **na odcinku Balaguer miejscowości Butsent, Mongay i Belcaire.** Na prawym skrzydle tego odcinka udało się powstancom, dzięki zastosowaniu manewru okrążającego, zdobyć miejscowości Uldemoline na drodze do Granadella oraz Vimbodi na południe od Balagueru. Wszystkie przeciwnatarcia nieprzyjaciela zostały z wielkimi stratami dla niego odparte. Jednej tylko z kolumn powstańczych udało się w trakcie tej operacji wziąć przeszło 1.500 jeńców. Prócz tego zdobyli powstańcy znaczne zapasy materiału wojennego, liczne działa, karabiny maszynowe, pancerne wozy samochodowe oraz całą kolumnę amunicyjną.

Na odcinku Kordoba trwają w dalszym ciągu **przeciwnatarcia nieprzyjacielskie.** Wszystkie one zostały z wiel-

kimi stratami dla wojsk barcelońskich odparte, przy czym niejednokrotnie dochodziło do walki wręcz. Na odcinku tym unieszkodliwiono 7 czołgów nieprzyjacielskich.

Rzym. (PAT). Londyński korespondent „Stampa”, omawiając zbliżającą się wizytę Chamberlaina w Rzymie, pisze: ewentualność **zupelnej klęski wojsk barcelońskich w Hiszpanii** brana jest coraz bardziej pod uwagę jako wydarzenie, mogące nastąpić już w najbliższych dniach. Z tego też względu **kwestia przyznania gen. Franco praw strony walczącej** uważana jest za bardzo aktualną.

Ponadto korespondent zwraca uwagę na doniesienia prasy angielskiej, przewidujące, że wobec zwycięskiego rozwoju ofensywy gen. Franco wszelkie rozmowy **na temat ewentualnego zawieszenia broni w Hiszpanii nie mają racji bytu.**

Amerykańskie samoloty dla czerwonej Hiszpanii

jechały przez Turcję...

Stambuł, 9. 1. (PAT) Prasa turecka donosi o wykryciu wielkiej afery przemysłowej, w którą zamieszany jest wysoki urzędnik państwowy. Chodzi o **transport 50 samolotów wojskowych, które miały być ze Stanów Zjednoczonych przez Turcję przesłane do Walencji i Barcelony.**

Zamówienie w Ameryce zostało dokonane rzekomo w imieniu rządu tureckiego, przy czym sfałszowano szereg podpisów, m. in. podpis tureckiego ministra wojny. W aferę był zamieszany urzędnik tureckiego ministerstwa spraw zagranicznych Ruhi i agent handlowy **Ehrem Koenig** (czy nie żyd? — red.), obywatel turecki.

Ehrem Koenig został niedawno aresztowany w Paryżu. Koenig uniknął aresztowania w Stambule w ten sposób, że przechowywał go u siebie wysoki urzędnik ministerstwa spraw wewnętrznych, który wystawił mu fałszywy paszport na wyjazd do Rumunii. W Rumunii wykryto fałszerstwo i Koenig został deportowany.

We Francji Koenig, po zażądaniu przez rząd turecki jego wydania, był przez czas

pomagali Niemcom do ich potęgi, otrzymując wzamian „karpatoukraińskie” psikusy.

Pan Beck do Berchtesgaden był tym, którego **wzięto na fundusz.** Miejmy nadzieję, że **p. Beck od Berchtesgaden nie będzie się dawał nabierać.** Jest bowiem oczywiście, że Niemcy bardziej potrzebują Polski, niż Polska Niemiec.

St. Strąbski.

Minister Beck u kanclerza Hitlera.

W drodze powrotnej z odpoczynku świątecznego na południu Francji do kraju, p. minister spraw zagranicznych Józef Beck przybył do rezydencji kanclerza Hitlera w Obersalzbergu, gdzie, powitany u wejścia do Berghofu przez kanclerza, odbył z nim trzygodzinną konferencję.

Na zdjęciu moment powitania ministra Becka przez kanclerza Hitlera. Taki sposób stosuje Hitler do gości, których specjalnie chce ucieszyć.

Zwłoki gen. Tyszkiewicza powstańca Kościuszkowskiego wróciły do kraju.

Paryż. — Na cmentarzu paryskim Pere Lachaise odbyła się polsko-francuska uroczystość wojskowa. Dokonano tam ekshumacji szczątków gen. Tadeusza Tyszkiewicza, aby odwieźć je do kraju.

Gen. T. Tyszkiewicz, żołnierz kościuszkowski, oficer sztabu generalnego Napoleona, dowódca polskiej gwardii honorowej przy cesarzu, dowódca 2 pułku i 4 pułku strzelców konnych za Księstwa Warszawskiego, generał brygady kawalerii w wojny 1812 r., senator i kasztelan Królestwa Kongresowego, prezes powstańczego tymczasowego rządu na Litwie w r. 1830, zmarł w Paryżu na emigracji w 1852 r.

W testamencie nakazł swym córkom, aby ciało jego przewiozły do Polski „nie wcześniej wszelako, aniżeli Polska swój był niepodległy odzyska”. Potomkowie generała spełnili obecnie nakaz testamentu swego pradziada, uzyskując przy tym poparcie i pomoc polskich i francuskich władz wojskowych.

Daladier wrócił do Paryża.

Paryż, 9. 1. (PAT). Premier Daladier, którego podróże trwała **również 8 dni**, przybył wczoraj o godz. 9 na dworzec lyoński, powitany przez szereg reprezentantów rządu, parlamentu oraz świata politycznego.

Coraz ich mniej.

Zgon weterana 1863 roku we Lwowie.

Lwów. (PAT). Wczoraj w nocy zmarł we Lwowie jeden z trzech żyjących tu uczestników powstania 1863 r., śp. ppor. weteran Tomasz Kazecki. Urodzony w roku 1834, śp. Kazecki jako uczeń gimnazjalny poszedł do powstania i brał m. in. udział w bitwie pod Radziwiłłowem. Zmarły odznaczony był krzyżem niepodległości z mieczami, krzyżem ofic. „Polonia Restituta”, odznaką honorową Korpusu Kadetów nr 1. Związek Obrońców Lwowa zaliczył go w poczet swych członków honorowych. Śp. zmarły był ojcem literatki, śp. Marii Kazeckiej.

Pogrzeb odbędzie się w środę 11 bm. z krypty oo. Bernardynów na cmentarz Łyczakowski do grobowca rodzinnego.

Mało!

200 żydów opuszcza Polskę.

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.). W ciągu bieżącego miesiąca wyjadą z Polski do Palestyny jeszcze **dwie grupy emigrantów.** Jedna, która wyjechać ma 10 stycznia, liczy 80 osób, druga — 24 stycznia — liczy około 120 osób.

Protest w Pelplinie.

Pelplin, 9. 1. (PAA). Do Głównej Komisji Wyborczej w Pelplinie wpłynął protest listy wyborczej nr 3 (OZN) przeciw przeprowadzonym wyborom do Rady Miejskiej.

Nowiny z Kłajpedy.

„Memeler Dampboot” podaje, że litewska Rada Ministrów uchwaliła zwolnić wszystkich więźniów politycznych pochodzących z okręgu Kłajpedzkiego. Więźniowie ci będą musieli złożyć prośby o amnestię.

Dyrektoriat kłajpedzki (opanowany przez Niemców — Uwaga nasza) polecił funkcjonariuszom policji usunąć ze swych czapek znaczki z Pogonią litewską.

Od czasu do czasu trzeba poświęcić trochę uwagi zagadnieniu t. zw. filmu „polskiego” czy — ściślej biorąc — krajowego. Chodzi tu już nie o względy artystyczne — choć i te są niewątpliwie ważne — ale o społeczne i nawet narodowe. Film ma zbyt wielki wpływ na masę, zbyt rozpowszechnionym jest środkiem oddziaływania, aby można było lekceważyć jego oblicze moralne i ideowe.

Film w Polsce jest w obcych rękach. Żydowscy geszeftarze traktują go jako najlepszą sposobność do łatwego zrobienia majątku. Stąd — co film to „szmira”, co film to skandal.

Jeż to razy filmy krajowe, fabrykowane przez żydów, trzeba było piętnować jako wyraźne paszkwile na naród polski! Wydaje się, że jest to jednak świadoma robota, bo skandale ciągle się powtarzają.

Ostatnio znamy publicysta filmowy Zdzisław Broncel na łamach jezuickiego „Przeglądu Powszechnego” notuje na marginesie filmu „Strachy” taką skandaliczną sprawę:

W powieści Ukniwskiej „Strachy”, która posłużyła jako scenariusz filmu występuje postać aferzysty teatralnego, Fensterglassa. Antypatyczny ten żyd stał się przyczyną nieszczęścia Linki: swym szantażem erotycznym, doprowadził ją do samobójstwa. W wersji filmowej Fensterglass został zamieniony na Dnieryczę, a że gra go J. Kreczmar, artysta teatru Polskiego w Warszawie, o wyrażnie aryjskim typie, publiczność sądzi, iż Dnierycz jest Polakiem. W ten sposób — metodą świadomego fałszu — wybiła się żyda, obciąża się Polaka. Ta sprawa stoi już poza granicami antysemityzmu — jest skandalem, na który winno zareagować i społeczeństwo polskie i którego nie powinna była przepuścić cenzura. Przekonujemy się, że żydzi stosują następującą zasadę: żyd nie może być pokazany w ujemnym świetle — bo to jest antysemityzm. Polak może być w filmie gwałcicielem, wyzyskiwaczem, szantażystą, złodziejem — wtedy wszystko jest w porządku. Tego rodzaju historia zdarza się nie po raz pierwszy — pamiętamy, jak w filmie „Kobiety na sprzedaż” handlarzy żywym towarem uczyniono aryjszymi, czyli — skoro rzecz dzieje się w Polsce — Polakami, ofiarą zaś ich machinacji — dziewczynę żydowską. Jest metoda w tej bezczelności; metoda szkalowania Polaka i polskości.

Tej sprawy nie można puścić płazem. Film powinien być powtórnie oceniany! I to natychmiast! Skandale filmowe w Polsce dawno przekroczyły granice dopuszczalne.

Humor polityczny.

PIĘDŹ ZIEMI.

Kiedy się człowiek odległym wspomnieniem w przeszłość górą i chmurna zapędzi, słyszy głosy zbrojne i zwycięskie: — nie damy swej ziemi ani piędzi! Świat żyje w zgiełku dzisiaj, jak w tajfunie, coraz coś się powali, coraz się coś zegnje. Czyśmy jednak kiedy przypuszczali, że ten sam okrzyk we Francji się rozlegnie? Nie idzie tu o Tunis, ani o Somali i że żadna gwarancja, nie jest już gwarancją, lecz, że musisz teraz tak krzyknąć rozgłośnie, ty — Francjo!

(„IKC”).

JEDYNE ROZWIĄZANIE.

— Wie pan, panie Batałajer, jabym podzielił Palestynę zupełnie inaczej!...
— Jak?
— Według pór roku.
— ???
— No tak, w lecie należałoby do Arabów, a w zimie — do żydów.
— Dlaczego ausgerechnet do żydów w zimie?
— Bo w lecie i tak wszyscy żydzi są w Ciechocinku!

WYPRÓBOWANY SPOSÓB.

Z Rzymu donoszą, że podobno Mussolini ma zwrócić się z prośbą do rządu angielskiego o przysłanie do Tunisu lorda Runcimana.

(„Wróble na dachu”).

List z Paryża.

Czy Polska potrzebuje Niemcy, czy Niemcy potrzebują Polski?

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego”).

Paryż, w styczniu.

Komentarze dotyczące wizyty ministra Becka w Berchtesgaden są skąpe, podobnie jak i szczegóły dotyczące rozmów w Monte Carlo. Wiadomo tylko, że oficjalnie pobyt kierownika polskiej polityki zagranicznej we Francji miał charakter „prywatny i wycieczkowy”. Nie wyklucza to jednak, że w Grand Hotel de Paris prowadzono z pewnością ważne rozmowy, że w Monte Carlo zjawili się ambasadorowie z Paryża i z Rzymu itd. Nie mamy najmniejszego zamiaru robić konkurencji pani Tabouis, która zawsze poinformuje najdokładniej swoich czytelników, na jaki temat toczyły się najbardziej poufne dyskusje polityczne. Tak samo z dużym zastrzeżeniem należy przyjąć wiadomość o „tajemniczym wysłanniku Hitlera, który nagle zjawił się w Monte Carlo”. Są to informacje z dziedziny sensacji filmowej. Wyłumaczalne o tyle, że od wczoraj stolica pozbawiona jest swych 450 kin. Właściciele kinematografów założyli protest przeciwko zbyt wygórowanym opłatom miej-

skim i strajkują. Może usiłuje zastępować brak filmów prasa, nawet polityczna. Dlatego z bardzo dużym sceptycyzmem traktujemy te wszystkie wiadomości, jakoby kanclerz „w ostatniej chwili” miał „wzywać ministra Becka do Monachium. O możliwościach tej podróży mówiono i przedtem.

Inna rzecz, iż w kołach politycznych francuskich twierdzi się, że Niemcom w tej chwili więcej zależy na Polsce aniżeli Polsce na Trzeciej Rzeszy. Tego rodzaju poglądy ma, naszym zdaniem, wszelkie cechy słuszności. Wbrew optymistycznym wiadomościom z Berlina, sytuacja zarówno Niemiec jak i całej „osi” nie jest tak korzystna, jak to się wydaje niektórym czynnikom poza Rzeszą. Więc przede wszystkim spaliły na panewce wszelkie próby nastrożenia Polski zamiarem tworzenia „Ukrainy” jak i Francji żadaniami Włoch. Polska odnowiła swój pakt z Sowietami, co było dobrym pociągnięciem. Francja wysłała posiłki do Dżibuti oraz całą flotę śródziemnomorską na wody korsykańskie

i tuniskie. Dwa te wydarzenia, mimo różnicy stopni geograficznych, były zimnym tuszem na głowy, odurzone zbyt łatwym sukcesem. W dalszym ciągu zarówno nad Sprewą jak i nad Tybrem mają poważny kłopot z Hiszpanią. Pisma włoskie rozpiswały się szeroko o decydującym ataku, który miał oddać całą Katalonię w ręce wojsk włoskich. Piszący „włoskich” nie dlatego, abyśmy mieli zamiar robić przykrość gen. Franco, ale przytaczamy dosłownie zdanie półoficjalnego organu włoskiego „Regime Fascista”, w którym pan poseł Julio Talmazzi pisał:

„Wspaniałe zwycięstwo Włochów było nadzwyczaj łatwym ze względu na całkowite załamanie się przeciwnika. Przy pierwszym natarciu wojsk włoskich, cały front runął z powodu tchórzostwa jego obrońców a specjalnie Francuzów i Czechosłowaków. Francuzi, którzy ironizują na temat naszego „gęsiego kroku” przyswoili sobie krok zajęcia”.

Zdania te wykazują, że nie jest bezpiecznym w publicystyce uprzedzanie wypadków. Ośma ofensywa „powstańców” idzie jak po grudzie. W ciągu 11 dni zdobyto posunąć się zaledwie o 17 kilometrów i to na jednym tylko odcinku frontu. Powtórnie nie jest prawdą, aby jakiegokolwiek wojska „francuskie” i „czechosłowackie” znajdowały się jeszcze w Hiszpanii. Brygadę międzynarodową zlikwidował rząd barceloński jeszcze w październiku ub. roku. Ci ochotnicy opuścili już Katalonię; stwierdziła to zresztą komisja Ligi Narodów. Natomiast prawdą jest, że wojska włoskie są na froncie katalońskim i liczba ich dosięga 50.000. O wszystkich sukcesach tych dywizji rozpisuje się szeroko prasa faszystowska, co zresztą sprawnie niezbyt korzystne wrażenie wśród ideowego elementu armii nacjonalistycznej. Nie ma dymu bez ognia — i te wiadomości o licznych wrznięciach w Burgos i Sewilli są dość charakterystyczne. Dodajmy, że w jednej i drugiej Hiszpanii obserwujemy od dłuższego już czasu ciekawe zjawisko: wzrastającej niechęci lub może nawet nienawiści do cudzoziemców — i coraz częstsze aluzje do możliwości pośrednictwa państw zachodnich, przede wszystkim Anglii. Na koniec ogromnie ważny fakt, którego doniosłość może przekreślić najbardziej ambitne projekty państw totalnych. Mamą na myśli wystąpienie Roosevelta i zapowiedź porzucenia zasady neutralności przez Stany Zjednoczone w razie konfliktu, spowodowanego agresją państw totalnych. Jest to rewelacja równa rewolucji: Ameryka wkracza w obręb spraw europejskich. Wkracza bardzo późno — i Waszyngton ma na sumieniu cały straszny kryzys gospodarczy, polityczny i kulturalny przez jaki przechodzi świat. Ale lepiej późno niż nigdy. I ten powrót Stanów Zjednoczonych na arenę dziejową, nie jest zbyt przyjemnym dla kierowników osi. Interwencja zbrojna Ameryki w 1917 roku zdecydowała o zwycięstwie państw zachodnich. Interwencja polityczna w 1938 — może spowodować duże przesunięcia w sprawach europejskich i oddalić widmo hegemonii Trzeciej Rzeszy, które zaczęło ciążyć nad kontynentem.

Tak więc sytuacja Niemiec nie jest znowu taka nadzwyczajna i zdanie, że Berlinowi zależy w tej chwili więcej na Warszawie, niż Warszawie na Berlinie — ma wszelkie cechy słuszności. W tej bluffowanej partii pokera, jaka toczy się od kilku lat muszą Niemcy postugiwać się jak największą ilością atutów. Pewnie, iż zdanie, że Berchtesgaden staje się celem coraz to nowych wycieczek brzmi bardzo efektywnie i wywołuje pożądane wrażenie na Zachodzie.

Prasa paryska pisze już nawet o „nowej ewolucji w polskiej polityce zagranicznej”, o jakichś sensacyjnych posunięciach w Gdańsku, ba nawet o autostradzie przez Pomorze na wzór szosy Wrocław — Wiedeń. Wiadomość tę podała nawet półoficjalna agencja Havasa. Cytujemy ją dlatego, aby jeszcze raz stwierdzić wielkość kregów, jakie zatacza we Francji i Anglii przekonanie o rzekomej zależności polskiej polityki zagranicznej od Niemiec. Jesteśmy przekonani, że ta cała fala nowych pogłosek, jaka w związku z podróżą ministra Becka poszła na Europę — jest płodem czystej fantazji. Nie ma i nie będzie rządu polskiego, któryby rezygnował ze swych praw w Gdańsku, godził się na niemieckie autostrady poprzez polskie terytorium, na „zamianie” terytoriów połudn.-wschodnich, na jakichś nieokreślone rekompensaty „bałtyckie”, słowem rządu, któryby rezygnował z polskiej suwerenności i poddawał kraj władzy obcej. To nie jest do pomyślenia — i na Zachodzie powinni o tym mimo wszystko wiedzieć. A jeżeli nie wiedzą, jeżeli co pewien czas mamy wybuch najbardziej fantastycznych informacji o naszej polityce zagranicznej — to fakt ten dowodzi tylko braku należytej propagandy polskiej zagranicą. Nie jest to obojętne — gdyż zostawiamy pole tym, którzy do dobrych naszych przyjaciół bynajmniej nie należą.

Dr Tadeusz Kiełpiński

Przed wizytą Chamberlaina w Rzymie.

W Rzymie specjalnie przeszkolono gwardię honorową, która ma stanowić asystę premiera angielskiego Chamberlaina w czasie jego pobytu we Włoszech.

Chamberlain wielce zadowolony.

Londyn, 9 1. (PAT) Premier Chamberlain dokonał w czwartek wieczorem niezwykłego kroku, udzielając prase oświadczenia, będącego wyrazem jego uznania dla mowy prezydenta Roosevelta.

Oświadczenie to jest bez precedensu, bowiem dotąd ani premier Chamberlain ani inni premierzy brytyjscy ostatnich lat nie komentowali w sposób oficjalny przemówień prezydentów Stanów Zjednoczonych, otwierających sesje kongresów amerykańskich.

Oświadczenie premiera Chamberlaina stwierdza na samym początku, że nikt, kto obarczony jest ciężką odpowiedzialnością rządzenia, nie może przejść do porządku dziennego nad słowami prezydenta Stanów Zjednoczonych. W drugim zdaniu swojej deklaracji premier Chamberlain formułuje do pewnego stopnia solidarność W. Bryta-

nii z poglądami, sformułowanymi przez Roosevelta, zaś w ostatnim trzecim zdaniu deklaracji premier stwierdza wielką rolę Ameryki w sprawach polityki światowej.

Deklaracja prem. Chamberlaina, popierająca orędzie prez. Roosevelta, jest nie tylko wydarzeniem bez precedensu w dziejach polityki brytyjskiej, ale dowodzi, że Anglia nie zaniedbuje żadnej okazji, aby sementować wspólny front ideologiczny z Ameryką.

Oświadczenie prem. Chamberlaina ogłoszone zostało po porozumieniu z Waszyngtonem. Świadczy to, że Anglii zależy niezmiernie na pełnym pozyskaniu Ameryki.

Orędzie Roosevelta oznacza zajęcie przez Amerykę stanowiska w obronie demokracji przeciw państwu faszystowskiemu.

Czesi zezwalają Niemcom na budowę autostrady.

Berlin, 9. 1. (PAT) Układ niemiecko-czeski o budowie korytarza-autostrady i ruchu motorowym na przyszłej autostradzie Wrocław—Wiedeń ogłoszony został w ostatnim dzienniku ustaw. Rząd czeskosłowacki — pisze „Reichsgesetzblatt” — odda do dyspozycji niemieckiego towarzystwa budowy autostrad na jego własność bezpłatnie w okresie najdłużej 2 miesięcy grunt konieczny pod budowę autostrady przejezdowej, jakoteż pod budowę ubocznych

połączeń z siecią czeskich dróg. Ten przesmyk terytorialny pozostanie jednak częścią czeskiego terytorium państwowego, ale nosić on będzie charakter strefy eksterytorialnej i do czasu otwarcia autostrady rząd czeski da władzom niemieckim wszelkie prawa i swobody dla przeprowadzenia tego układu. (W praktyce droga ta odetnie Czechy od Słowacji i zamieni je na nowy niemiecki Gau! — red.)

Tabela wygranych

2 dzień ciągnięcia IV klasy 43 Loterii Państwowej

I i II ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE.

5.000 zł. n-ry: 21514 22232 30967 39812 103851
2.000 zł. n-ry: 33692 34425 48317 126126 142976 151672

PO 250 ZŁOTYCH

84 96 180 96 254 68 566 742 59
894 1006 206 648 51 734 40 62 832
929 2014 99 144 326 41 657 720 874

919 64 51022 24 37 66 426 523 29 711 92
834 67 86 980 87 90 94 52003 45 95 333
574 682 86 756 74 863 79 86 93 53141

70070 91 189 435 99 506 608 783 913
71103 292 383 521 85 664 98 853 89 944
67 71 72093 108 18 66 200 56 546 606 30

80062 171 209 44 78 403 13 40 52 601
28 40 713 32 846 83 929 57 95 81164 90
211 26 359 753 69 825 41 79 82112 512

100153 341 835 940 76 101101 64
212 72 466 517 25 784 93 806 102058
420 83 619 56 77 95 714 103166 399

100511 237 73 431 511 73 709 23 948
50 57 106061 112 207 74 77 407 517
622 73 83 853 107204 55 81 102 254

125144 387 760 841 126108 21 36
229 324 571 916 127088 100 225 71
592 779 834 941 128004 52 111 30 68

216 345 90 96 470 520 914 67216 373
216 345 90 96 470 520 914 67216 373

122 45 273 397 425 37 740 806 130093
228 306 451 78 515 39 716 77 95 862
83 131031 100 202 416 509 17 18 72

III ciągnięcie PO 250 ZŁOTYCH

229 46 88 562 842 56 905 08 1019
142 259 331 827 2067 648 344 583
637 82 960 4814 926 5058 449 6021

25035 39 310 516 89 97 891 919 62
26003 192 204 44 60 420 688 92 790
913 54 27017 311 612 863 28069 230

60520 638 54 61047 239 50 387 487
519 58 730 78 877 915 62418 548 658
744 63408 593 858 64168 96 434 65

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

432 593 94 68065 174 467 697 69064
154 205 767
70041 112 441 518 687 71240 319
824 929 72023 39 322 605 73117

IV ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE.

Po 20.000 zł. — 133580
Po 15.000 zł. — 31661
Po 10.000 zł. — 143298 158805
Po 5.000 zł. — 15991 25733 33250

Po 2.000 zł. — 11438 14152 17362
18810 40194 61191 57374 64650
39123 88686 111691 116907 116938

Po 1.000 zł. — 7097 8471 15455
17950 19964 24054 33934 34307
37163 43217 55360 68368 71964

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

10138 797 846 11057 231 91 325
36 502 47 696 952 12038 169 65 98
269 376 464 683 744 13279 622 840

BYDGOSKA GIEŁDA ZBOZOWO-TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 7. I. 1939 r.

Zboża
Pszonica 18,75—19,15 Żyto 14,70—14,85 Jęczmień browarowy 17,00—17,50
Ciepły pszen. średnio 11,75—12,25 Ciepły pszen. grubo 12,25—12,75

Artykuły pastewne i inne.
Makuch polny 23,25—23,75, makuch rzepakowy 15,25—15,75, makuch słonecznikowy 40,42%

Stan wody w Wiśle z dnia 7. I. 1939 r.

Kraków — 2,91, (2,89), Zawichost + 1,35, (1,58), Warszawa + 0,85, (0,85), Płock + 0,82, (0,87), Toruń + 1,31, (1,36), Fordon + 1,00, (1,06), Chełmno + 1,02, (1,07), Grudziądz + 1,11, (1,13), Korzeniowo + 1,42, (1,42), Montawa + 0,00, (0,00), Piekło + 0,42, (0,39), Tczew + 0,19, (0,23), Einlage + 2,20, (1,94), Schievenhorst + 2,46, (2,16).

Właściciele nieruchomości miejskich
złożyli na pomoc dla bezrobotnych ubiegłej zimy 550.000 złotych. Stanowi to około czwartej części sumy przewidywanej.

„O. K.”. Ustawa z kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych mówi, że po ukończeniu budowy należy wniesić podanie o przyznaniu ulgi podatku dochodowego do odpowiedniego Urzędu Skarbowego.

Staremu bydgoszczaninowi. Niedawno wydany okólnik ministra spraw wewnętrznych zabrania zmieniać historyczne nazwy ulic i placów.

ludzi zastępujących przez nazwanie ich imieniem tylko ulic nowych.

Księdzu M. Cenzura faszystowska zabroniła pismom katolickim we Włoszech podawać wiadomości o ucisku katolików w Niemczech.

PROGRAMY RADIOWE

Wtorek 10 stycznia.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.
6,30: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,35: Gimnastyka. 6,50: Płyty. 7,00: Dziennik poranny. 7,15: Płyty. 8,00: Audycja dla szkół. 11,00: Audycja dla szkół: „Wejście na Mont-Blanc” — pogadanka dla dzieci starszych.

konawcy: orkiestra pod dyr. Hardulaka, Irena Niemcewska — fortepian. 22,00: „Cyklon” — powieść mówiona F. Goetla. 22,15: Muzyka taneczna w wyk. zespołu P. Ryńskiego. 22,55: Przegląd prasy. 23,00: Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komunikat meteorologiczny. 23,05: Wiadomości z Polski w języku niemieckim.

ROZGŁOSNIA POMORSKA.

6,57: Pieśń „Witaj Gwiazdo Morza”. 10,00: Wesoły koncert (płyty). 10,55: Program na jutro. 11,15: Serenady (płyty). 13,50: Wiadomości z Pomorza. 15,15: „Skład pochodzący z naszego miasta” — pogadanka dla dzieci. 18,00: Rozmowa z rolnikami przeprowadzi inż. A. Mikiewicz. 18,10: Pogadanka społeczna. 18,15: Życie muzyczne w Gdyni i w Gdańsku — felieton A. Dulina. 18,25: Wiadomości sportowe z Pomorza. 22,55: Aktualności. 23,05: Zakończenie programu.

ROZGŁOSNIA POZNAŃSKA.

8,10: Program na dziś. 8,15: Nasz koncert poranny (płyty). 8,55: Pogawędka dla kobiet. 11,15: Wyjątki z słynnych symfoni (płyty). 14,00: Przegląd giełdowy i notowania reżeni miejskiej. 14,12: Melodie operetkowe (płyty). 14,55: Wiadomości bieżące. 15,15: Rozmaitości. 18,00: Ważne dla hodowców owiec — pogadanka rolnicza. 18,10: „Współczesna dynamika filozofii chrześcijańskiej” — dialog. 18,25: Wiadomości sportowe lokalne. 22,5: Solo na wibrafonie (płyty). 23,05: Zakończenie programu.

ZAGRANICA.

Hamburg. 19,00: Koncert orkiestrowy. Hilversum I. 19,45: Muzyka taneczna. Kolonia. 20,10: Wieczór tańca. Wrocław. 20,10: Melodie Jana i Józefa Straussów w wyk. ork. Mediolan. 21,00: „Bal maskowy”, operę Verdiego. Bruksela flam. 22,00: Koncert orkiestry symf. Hamburg. 22,30: Muzyka lekka i taneczna. Tuluz. 22,30: Muzyka lekka. Kopenhaga. 23,05: Muzyka taneczna. Hamburg. 24,00: Koncert nocny.

KRONIKA TOWARZYSTW

Poniedziałek, dnia 9 stycznia
godz. 19,30: **KS „SPD”**. Walne zebranie w świetlicy klubowej. Przybycie wszystkich konieczne.
godz. 20: **Tow. Śpiewu „Halka”**. Lekcja śpie-

wu w lokalu ćwiczeń „Sportowa”, Marsz. Focha 20.
godz. 20: **Zw. b. Och. Armii Polskiej, oddział w Bydgoszczy**. Zebranie miesięczne w Resursie Kupieckiej. Sekretariat ul. Krasińskiego 4 m. 2, godz. urzędowe w poniedziałki, czwartki i soboty godz. 17,30—19,30.

*
Koło Absolwentów Szkół Handlowych. Zebranie miesięczne z powodu nawału

pracy odbędzie się dopiero 17 bm. o godz. 20 w gmachu Gimn. Kupieckiego.

Sprawy sokole

GNIAZDO ŻENSKIE.

Dzisiaj poniedziałek ćwiczenia młodzieży od godz. 5-tej, ćwiczenia drużyny od 7-ej w Sokolni.

Jutro we wtorek, dnia 10 bm. o godz. 5,30 odbędzie się obchód gwiazdkowy młodzieży

w sekretariacie, na który wszystkie czl. oddziału młodzieży przybyć powinny, — rodzice i czl. zarządu mlie widziani.

Sokół III. Walne zebranie odbędzie się 10 bm. w pierwszym terminie o godz. 19, w drugim 19,30 w lokalu Pod Lwem.

Sokół V. 10 bm. o godz. 19,30 zebranie zarządu. 15 bm. walne roczne zebranie w Domu Sokola 5 przy ul. Miedza 4.

Bilans

(netto)

Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Bydgoszczy

Stan czynny

za rok 1938

Stan bierny

Stan czynny		Stan bierny	
	zł		zł
1. Kasa i sumy do opozycji	1.616.853,39	1. Kapitał zakładowy	120.000,—
2. Kupony	42.514,50	2. Fundusz zasobowy	960.337,96
3. Papiery wartościowe	1.527.722,08	3. Fundusz specjalny	30.000,—
4. Banki i K. K. O. loro	2,—	4. Fundusz wyrównawczy	143.387,85
5. Banki i K. K. O. nostro	520.399,50	5. Fundusz amortyzacji nieruchomości	48.770,56
6. Weksle zdyskontowane	1.104.037,08	6. Wkłady oszczędnościowe	10.873.228,84
7. Pożyczki wekslowe	1.170.843,60	7. Rachunki bieżące	1.812.871,88
8. Weksle protestowane	93.204,08	8. Zobowiązania inkasowe	10.055,20
9. Rachunki bieżące otwartego kredytu	676.124,80	9. Kredyty udzielone kasie	500.000,—
10. Pożyczki terminowe	2.523.686,13	10. Banki i K. K. O. loro	39.433,—
11. Pożyczki na skrypty dłużne	2.024.228,50	11. Różne	38.248,61
12. Pożyczki hipoteczne	2.353.501,12	12. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokres.)	49.559,30
13. Należności z tyt. układów konwersyjnych	91.609,13	13. Czysty zysk	132.360,78
14. Odsetki zaległe dłużników Zakładu Zastawniczego	17.501,15		
15. Nieruchomości	861.567,84		
16. Ruchomości	53.862,—		
17. Różne	62.482,38		
18. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)	8.264,24		
19. Straty z lat ubiegłych Zakładu Zastawniczego	9.850,46		
Razem	14.758.253,98	Razem	14.758.253,98
20. Depozyty	7.942.138,—	14. Różni za depozyty	7.942.138,—
21. Udzielone gwarancje	20.770,—	15. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancji	20.770,—
22. Inkaso	154.813,27	16. Różni za inkaso	154.813,27
Razem	8.117.721,27	Razem	8.117.721,27
Ogółem	22.875.975,25	Ogółem	22.875.975,25

Bydgoszcz, dnia 7 stycznia 1939 r.

n-177

Licytacja. (n176) W dniu 12 stycznia o godz. 10-tej odbędzie się w Ekspedycji Towarowej w Bydgoszczy publiczna licytacja znalezionych przedmiotów. Główny Skład Znalezionych Przedmiotów w Bydgoszczy.

SPRZEDAŻ

Restauracja (n169) w Poznaniu 20 lat jednych rachach, obrót miesięczny 2000—2500 sprzedam, do objęcia 3 000. Zgłoszenia kierować Łabędzki, Poznań, Wyspiańskiego 11.

Skład używanych rzeczy dobrze zaprowadzony sprzedam zaraz z powodu wyjazdu. Wiadomość **Gdynia**, Świętojańska 72, m. 7. (n166)

Swinie 199 średniaki, Karpacza 20.

Polski Fiat (508) 4 drzwiowy, tanio sprzedam. Warszawska 2, skład kolonialny. (f260)

Tanio (f268) sprzedam nowe narzędzia leżarskie, maszyny do pisania, salonik damski, różne meble. Okazja, Pomorska 2.

KUPNA

Kupę (n167) dom czynszowy przy wpłacie 25—30.000 zł. Oferty do Dziennika pod nr 167.

Maszyny ręczną do szycia kartonów poszukuję. Oferty filia Dziennika Bydg. pod „Ręczna”. (f265)

Kupię domek w Bydgoszczy, wpłace 5.000 zł. Oferty filia Dziennika, „666”. f266

NAUKA

Nauczyciel lub matryzysta celem konwersacji w języku polskim, z 17 letnim chłopcem na 3 tygodnie potrzebny zaraz. Oferty pod „Konwersacja” do filii Dzień. Bydg. (f267)

POSADY WOLNE

Tokarzy drzewnych przyjmie Fabryka Langiewicza 3 (f153)

Ekspedientka rutynowana do cukierki potrzebna. Jan Meller-Snia-deckich 41. (n172)

Uczennica do buchalterii potrzebna. Rewizor ksiąg, Chocimska 5—3. (f270)

Młoda gosposię poszukuje samotny. Marchlewski, Jasna 37—14. (196)

Uczni (200) i czeladników szwajcarskich poszukuję. Gołębia 37—5.

Sprzączka mówiąca po niemiecku. Dworcowa 88—3. (f257)

Ekspedientka (f268) do piekarni kaucją potrzebna. Adres Dziennik.

Uczeń piekarski, który się już uczył potrzebny. Adres Dziennik. (f269)

Dziewczyna do prac domowych. Plac Poznański 5—2, 193

POSADY POSZUKUJĄ

Uczniwy człowiek by portier hotelowy, znajdujący się w ciężkim położeniu wraz z rodziną, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia względnie prosi o łaskawe porady. Zgłoszenia proszę składać do Dziennika pod „Rzetelny”. (n175)

Panienska córka rolnika znająca szycie, robotki, gotowanie, poszukuje pracy jako ekspedientka względnie kucharka, złoży kaucję. Oferty Dziennik, „Córka rolnika”. 209

DZIERŻAWY

Restauracja do wynajęcia. Bydgoszcz, Grunwaldzka 2. (191)

Jeśli ogłoszenie oznaczone jest szyfrem...

Oferty skierować do administracji „Dziennika Bydgoskiego pod...” zainteresowani danym ogłoszeniem winni złożyć oferty w liście z napisem **na kopercie tego szyfru, który wymieniony jest w ogłoszeniu**. Oferty wydajemy natychmiast ogłaszającym, wykazującym się wystawionym przez nas kwitem. W żadnym wypadku nie podajemy adresu lub bliższych danych o ogłaszającym się pod szyfrem. Za ewentualną odpowiedzialność nie możemy brać odpowiedzialności, gdyż jest to sprawą wyłącznie ogłaszającego. Zaleca się przeto, aby nie załączać do ofert oryginalnych świadectw lub innych pism, a tylko odpisy

Poszukuje (186) posady do dziecka, samotna lat 18, lepszej rodziny. Oferty Dziennik „Sterota”

Techniczna dentystyczna przyjmie posadę. Zgłosz. do Dziennika Bydgoskiego pod „Techniczna”. 127

Bufetowa sumienna, uczciwa poszukuje posady od zaraz. Oferty Dziennik „Bufetowa”. 189

Szwajcar zawodowy poszukuje posady od 1. 4. od 30 do 60 sztuk dójek z własnymi luzni. Dzikowski, Rudy, poczta Solec Kujawski pow. Bydgoszcz. (f250)

MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

1 pokojowe: kuch. Toruńska 1, m. 5.

2x1 pokojowe: kuchnia. Sniadeckich. 13/1

4 pokojowe: komf. od 1. II. Zamojskiego 21. Wiad. Kr. Jadwigi 21/5

4 pokojowe: komfort z wygodami, nowy dom, Zamojskiego 21 od 1. II. Wiad. Król. Jadwigi 21/5.

4 i 5 pokojowe: komfort. Chopina 11—3.

4 i 5 pokojowe: komf. Jagiellońska 28—8.

Ubikacja na garaż do wynajęcia. Welniany Rynek 11, (142)

Ubikacje wydzierżawie. Kordeckiego 13, gospodarz. (201)

DACH NAD GŁOWA

MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY

1 pokojowe: kuch. Toruńska 1, m. 5.

2x1 pokojowe: kuchnia. Sniadeckich. 13/1

4 pokojowe: komf. od 1. II. Zamojskiego 21. Wiad. Kr. Jadwigi 21/5

4 pokojowe: komfort z wygodami, nowy dom, Zamojskiego 21 od 1. II. Wiad. Król. Jadwigi 21/5.

4 i 5 pokojowe: komfort. Chopina 11—3.

4 i 5 pokojowe: komf. Jagiellońska 28—8.

Jedno dwupokojowe komfort. dwa czteropokojowe komf. od zaraz do wynajęcia. Wiadomość Bracia Matecey, Stary Rynek. n173

5 pokojowe (f147) łazienka, służbowe, kompletnie odremontowane. Sienkiewicza 18, tel. 3765.

3 pokojowe komfortowe, willa, Gdańska las, Jodłowa 17. f256

MIESZKANIA SZUKA

Poszukują bezdzietne etatowy od 15. I. pokój z kuchnią lub 2. telefon 1871. 188

POŻYCZKI

Zi 50.000 na hipotekę zaprowadzonego dużego interesu oraz kamienicy poszukiwane. Zgłoszenia pod „Hipoteka 50”. (n95)

POKOJU POSZUKUJĄ

Pokój umebł. z użytkowaniem kuchni od 15. 1. poszukuje. Oferty Dziennik „Używanie kuchni”. (205)

Pokój umebłowany użytkowaniem kuchni szukam. Oferty „Umeblowany”. (198)

POKOJE WOLNE

Kulturalnemu panu ładny pokój Słowackiego 1—6, tel. 1059. (n145)

Mały umebłowany lub bez. Sniadeckich 42—6. f262

Pokój dwuosobowy, dobre utrzymanie, telefon, wygodny. Gdańska 55/5. (f255)

RÓŻNE

Grafolog jasnowidz. Król. Jadwigi 13—6. 143

Oblady, kolacje na czystym maśle, treściwe, zjesz w Ziemiańskiej. Dworcowa 24. f259

Mam 500 zł, proszę o propozycję. Oferty Dziennik „E, L”. 204

Ostrzeżenie. (n146) Z dniem 1 marca 1938 r. nikomu nie dawałem upoważnienia i też nadal nikt nie ma takiego upoważnienia do zaciągania zobowiązań na przedsiębiorstwo Hotel Centralny w Chełmnie i za żadne zobowiązania nie odpowiadam. W. Janowski.

Przybłąkała się młoda wilczyca. Rycka 1—17. (f258)

Polowczyk przybłąkał. Nakielska 49 m. 1. (206)

Za (195) długi mej żony Lucji nie odpowiadam. Franciszek Marchlewski, Jasna 37—14.

Adres: „Konservatorystka” Bydgoszcz, Poste - Restante czekam.. (f264)

Dół kloaczny do wywiezienia. Wiad. Dziennik, 192

Po krótkich, ciężkich cierpieniach zmarł w Zakopanem dnia 7 bm. nasz długoletni, nieodżałowanej pamięci dyrektor handlowy

ś. p.

Jerzy Władysław Turek - Niewiadomski

W Zmarłym straciliśmy zacnego i szlachetnego zwierzchnika, który był dla nas zawsze wzorem pracowitości i smienności

Zachowamy Mu dożywotnią pamięć i wieczną cześć.

(n163)

**Urzednicy i Pracownicy
Fabryki Traków i Maszyn do Obróbki Drzewa
dawniej C. Blumwe i Syn S. A. w Bydgoszczy.**

Dnia 10. I. 1939 r. o godz. 7 rano odbędzie się w kościele Św. Trójcy w Bydgoszczy żałobne nabożeństwo za spokój duszy Zmarłego.

Dnia 7. I. 39 rozstała się z tym światem opatrzona Sakramentami świętymi ś. p.

Agnieszka z Kwiatkowskich Chojnacka żona tercjana szkolnego

W Zmarłej traci Liceum Handlowe oddaną szkole i ofiarną pracownicę

Dyrektor Liceum Handlowego

Izby Przemysłowo - Handlowej w Bydgoszczy

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 10 bm. o godz. 15,30 z kaplicy cmentarza parafii Najśw. Serca Jezusowego. (n171)

Za okazane dowody współczucia i tak liczny udział w pogrzebie mojej jedynej córki ś. p.

Urszuli Lubnau

składam Przewielbionym Księgom, p. dr. Chełkowskemu i personelowi Paniom z Opiekłi Społecznej, Delegacji P. C. K. wszystkim krewnym i znajomym również za kwiaty i wieńce moje

najserdeczniejsze podziękowanie
Stroskana matka i rodzina.

207)

Tańców

nowe kursy rozpoczną się we wtorek, dnia 10 stycznia

Informacje i zapisy codziennie w godz. 16-19-tej

Wł. Kochański nauczyciel tańców
Chrobrego 22, telefon 2214. (n-160)

POLECENIA

Pieczęta żelazne rury i kołana

polecia po niskich cenach B. Kaczmarek Bydgoszcz, ul. Podwale 12 naprzeciw Hali Targowej. 22919

Kafle 24617 piec, kucharki przenośne, przybory do pieców, dogodnie warunki, najtaniej Dworcowa 61 m. 3.

SPRZEDAŻE

Dom noworobudowany sprzedam okazanie, dobrym punkcie, Morzyński, Kocyna. 190

Kilka używanych szamotowych piecy dobrym stanie sprzedam. Adres Dziennik Bydgoski. (f249)

Repertuar kin bydgoskich:

APOLLO: Najpiękniejszy film Walty Disneya w kolorach w języku polskim p. t.: „Królewna Śnieżka”, nowy tygodnik i nadprogram.

BALTYK: „Zaginiony horyzont” z Ronaldem Colmanem.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4. „Królowa Przedmieścia” z Grossówną i Sielańskim” oraz „Panienka z poste restante” z Stępowskim i Zabczyńskim.

KRYSTAL: „Granica” (film polski) i najnowszy Tygodnik Pata.

LIDO: „Wesoły włocząga” i wielki nadprogram.

MARYSIENKA: „Moi rodzice rozwodzą się” (najpiękniejszy film polski) i nowy Tygodnik Pata.

Zmarła nasza członkini ś. p. Agnieszka Chojnacka

Pogrzeb dnia 10. I. 39 r. o g. 15,30 z kaplicy cmentarza Najśw. Serca P. Jezusa. Zarząd Tow. Osów „Lech”.

Zarząd Miejski w Bydgoszczy

ogłasza

konkurs

na stanowisko

architekta miejskiego

Warunki:

1. obywatelstwo polskie,
2. uprawnienia wymagane od kierowników i rzeczoznawców budowlanych

Uposażenie według umowy. Stanowisko powyższe jest do objęcia od zaraz. Podanie wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem i odpisami świadectw należy wnieść pod adresem: Zarząd Miejski w Bydgoszczy, ul. Jeznicka nr 1, do dnia 1 lutego 39 r.

Prezydent Miasta:

(-) L. Barciszewski.

(n174)

Skład rzeźnicki, mieszkanie i warsztat od 1. II. 39 wolne. Wiadomość Grudziądz, Forteczna 17, m. 5. (n72)

Akwizytorów księzkowych zaangażuje zaraz poważne wydawnictwo. Doskonałe warunki prowizyjne. Zgłoszenia Bydgoszcz, 3-go Maja 22-8, godz. 16-18. f253

Poszukuję pomocnika ogrodniczego i służącą od zaraz. Leon Leszczyński, Bydgoszcz-Czyżkówko, Mińska 4. (187)

Potrzebne panienci do baletu, uczennice nie wyżej 18 lat. Brzozowa 6-4. (f251)

Przychodnia potrzebna. Chrobrego 16, m. 2. (f252)

Ekspedientka dobra siła, do interesu rzeźnickiego od zaraz potrzebna. Zgłoszenia Pro-menada 8. (f141)

POSADY WOLNE

Państwowe Zakłady Lotnicze w Rzeszowie poszukują Brakarzy. Oferty z krótkim życiorysem i odpisami świadectw przesyłać pod adresem: Rzeszów skr. poczt. nr 56. 24438

Ekspedientka wykwalifikowana młoda, o dobrej prezencji potrzebna do perfumerii od 1 lutego. Zgłoszenia z życiorysem i możliwie fotografią do filii Dziennika pod „Perfumeria”. (n159)

Poważne

PRZEDSIĘBIORSTWO SAMOCHODOWE

w Poznaniu

poszukuje

sprzedawcy

Zgłośz. pod nr 204 Biuro Ogłoszeń Jagielski, Poznań, ul. Fredry 12

(n-54)

DZIERŻAWY

Do wydzierżawienia ogrodnictwo w mieście na Pomorzu, kompletnie urządzone z cieplarniami i inspektami, wielkim sadem owocowym, rolę, mieszkaniem i zabudowaniami gospodarczymi. Do oddania najchętniej natychmiast. Kapitał obrotowy konieczny. Zapytania do Dziennika Bydgoskiego pod „Ogrodnictwo”. (n2)

Śrutownik (n157) z interesem zbożowym, artykuł. budowl. i opałow. wyczerpujące oferty z odpisami świadectw, fotografią oraz podaniem pensji upraszam

Feliks Gumiński

Dom Towarowy - Starogard.

(n126)

Przyjmę z dniem 15 stycznia br. samodzielny

ekspedienta

oraz starszą, samodzielną

ekspedientkę

do oddziału konfekcji damskiej oraz galanterii. Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw, fotografią oraz podaniem pensji upraszam

Stała się piękna w ciągu 8-iu dni

ZMARSZCZKI ZNIKŁY

MIĘKKA, AKSAMITNA SKÓRA - ZACHWYCAJĄCA CERA

JAK WYGLĄDAŁA

JAK TERAZ WYGLĄDA

Pani Drouet osiągnęła tę niezwykłą zmianę w swoim wyglądzie w ciągu 8-miu dni. Poniższy autentyczny list wyjaśnia dokładnie jak to uczyniła i jak każda kobieta może to osiągnąć.

„Z trudem sama w to wierzę”, pisze pani Drouet, „gdy patrzę na swe fotografie z przed 8 i 10-tu dni. Miałam zmarszczki na czole, naokoło ust i oczu. Cera moja była ciemna i nieswieża. Dzisiaj zaś moja czysta, jasna, gładka, nie pomarszczona cera wzbudza podziw i zazdrość wszystkich przyjaciółek. Poradziłam im wszystkim stosować Odżywce Kremy Tokalon spreparowane według oryginalnego francuskiego przepisu znakomitych paryskich Kremów Tokalon. Krem Różowy wieczorem i Krem biały w ciągu dnia. Niektóre wręcz wysłaly mnie pokł same nie spróbowały tych Kremów. Po stwierdzeniu niezwykłych wyników są narównie ze mną zachwycone.”

Odżywcy Krem Tokalon różowy zawiera Biocel, niezwykle żywotny i odmładzający składnik odkryty przez znakomitego profesora Uniwersytetu Wiedeńskiego. Stosuj Odżywcy Krem Tokalon różowy wte-

czorem przed udaniem się na spoczynek — odżywia on i upiększa skórę podczas snu. Skóra staje się jedrą i zmarszczki znikają. W dzień zaś stosuj Krem Tokalon koloru białego — czyni skórę świeżą i jasną, rozpuszcza wagi, zwalcza rozszerzone pory.

GWARANCJA ZWROTU PIENIĘDZY

Każda kobieta, stosując tę zwykłą pielęgnację „3 minuty dziennie”, może osłgnąć dziewczęcą skórę i śliczną, świeżą cerę. Wyniki były w tysiącach wypadków, tak niezwykłe, że możemy śmiało dać tę gwarancję pieniężną. Kup dziś jeszcze po 1 tubie każdego z Odżywczych Kremów Tokalon. Stosuj je według wskazówek w ciągu 10-tu dni. O ile nie będziesz zachwycona niezwykle szczęśliwym wynikiem, prześlij nam opakowanie nawet jeśli krem byłby więcej niż do połowy zużyty, a zwrócimy Ci pieniądze w całości. Ontax, Warszawa, Stępińska 9.

Spis zapowiedzi nr 1/1939. V.

Zapowiedź.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że: 1. górnik Teodor Ciesielski kawaler, zamieszkały w Trzebieńcu powiatu bydgoskiego przed tym zamieszkały w Pout-De-Loup (Belgia), syn rolnika Józefa Ciesielskiego i jegoż małżonki Eonory z domu Brzezińska, zamieszkałych w Izdebkach powiatu wyrzyskiego, chcą zerwać związek małżeński. Obwieszczenie zawołać nastąpić winno w Zarządach Gminnych Łobżenias w Lubowie i Dobro u oraz w gromadach Mirowice i Izdečki oraz 1 razowo ogłosić w Dzienniku Bydgoskim. Lubowo, dnia 3 stycznia 1939. Urzędnik stanu cywilnego w zastęp. (-) B. Woyzickowski.

— O rety! a gdzie kuź? — Złoty gołąbku mój, spróbowałem tylko to, co to ludziska mówią na to szampan.

Dnia 7-go b. m. zmarł zaopatrzony świętymi Sakramentami ś. p.

Jerzy Władysław Turek-Niewiadomski

nasz najukochańszy mąż i ojciec, w wieku lat 44.

Pogrzeb odbędzie się dnia 9-go b. m. z kaplicy cmentarnej w Zakopanem, o czym powiadamia pogrążona
żona i córka.

n162

Dnia 7-go b. m. zmarł nieoczekiwanie po długiej a ciężkiej chorobie w Zakopanem
długoletni nasz współpracownik

ś. p.

Jerzy Władysław Turek-Niewiadomski

Śmierć zaskoczyła Go na stanowisku dyrektora Fabryki Traków w Bydgoszczy, jednej z najbardziej ruchliwych placówek naszego koncernu, wrywając z szeregu naszych pracowników jedną z najlepszych i rokujących wielkie nadzieje w przyszłości jednostek. W Zmarłym traci nasze przedsiębiorstwo niezastąpioną siłę, a społeczeństwo polskie cichego, niestrudzonego i ofiarnego obywatela.

Cześć Jego świetlanej pamięci.

Rada Nadzorcza

S. A. „Unia” w Grudziądzu
i Fabryki Traków i Maszyn do Obróbki Drzewa
dawniej C. Blumwe i Syn S. A. w Bydgoszczy.

n165)

Z uczuciem głębokiego bólu podajemy do publicznej wiadomości, że dnia 7 bm. zmarł nieoczekiwanie członek zarządu naszego przedsiębiorstwa ś. p.

Jerzy Władysław Turek-Niewiadomski

Pogrzeb odbędzie się dnia 9 bm. o godzinie 15-tej po południu z kaplicy cmentarnej w Zakopanem.

Przedsiębiorstwo traci w Zmarłym kierownika wysokiej miary i niemniej wielkich zasług.

Cześć Jego pamięci!

Dyrekcja

Fabryki Traków i Maszyn do Obróbki Drzewa
dawniej C. Blumwe i Syn S. A. w Bydgoszczy.

n-164)

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 lin., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, K. K. O. miasta Bydgoszczy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Zakład graficzny i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania: Drukarnia Bydgoska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz, ul. Poznańska 12-14. — Odpowiedzialni redaktorzy: Za politykę wewnętrzną i społeczną: Zygmunt Felczak; politykę zagraniczną i gospodarczą: mgr Stanisław Strąbski; dział literacki i felieton: Henryk Kumińek; wiadomości z Wielkopolski i Pomorza i dział sportowy: Józef Kołodziejczyk; kronikę lokalną: Aleksander Kiedrowski; dział kobiecy i „Świątek dziecięcy”: Janina Hernetówna; rozmaitości, wiadomości z kraju i ze świata: Edmund Klessa; programy, zagadnienia radiowe i wiadomości ze Wschodu: Wincenty Sławiński; dział rolniczo-ogrodniczy: Dyonizy Wesołek. — Ogłoszenia i reklamy: Władysław Zewicki. — Zarządzający drukarnią: Ignacy Balwiński. — Za wiadomości z Gdyni: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu.